

Předmluva

Moji milí, rozkošní čtenáři, slovo ROZKOŠNÝ používal můj tatínek, když chtěl zdůraznit, že jde o mimořádnou věc, která stojí za povšimnutí...

Začnu vážně: Tuhle se mne někdo v jakési uvědomělé anketě zeptal, co se zásadně změnilo v mém životě po roce 1989. Napadly mne tři věci:

Že se nebudím k ránu hrůzou, že k nám vtrhne StB, KGB a celou naši rodinu bezdůvodně a bez soudu uvězní bez naděje na cokoliv...

Že mi nikdo nevyhrožuje, že když nevstoupím do KSČ, že si ani neškrtnu!

A že i když jsem se nestala tenisovou šampionkou (jak si přál táta), tak jsem byla v Americe, v Africe a zcestovala jsem skoro celou Evropu!

V rukou máte knížku, která je právě o cestování. Nejde o opravdový cestopis, ale o postřehy, povídky a zásady, které jsem si psala do deníku a někdy taky i na objednávku.

Cestovat jsem začala hned, jak se dalo. Na cestách jsem proto už devatenáct let. Své stáří bych nezdůrazňovala, kdybych

nepovažovala za nutné upozornit vás na to, že v některých svých „reportážích“ se objevují jména, která už historie buď odnesla, anebo jim přidělila jinou roli. Nemyslete si, prosím, že jsem neaktuální blbec (což často jsem), ale uvědomte si, že „život je změna“, i když... a o tom jsem se právě rozhodla vám napsat, je to vlastně všechno všude úplně stejný!

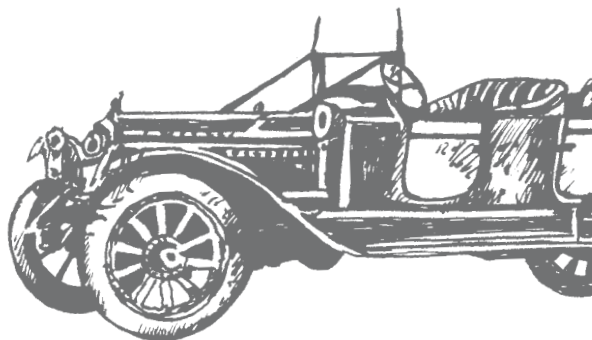
Moc ráda jím a piju. Že jste si toho všimli?! Snažila jsem se nejen vidět co nejvíc památek, poznat co nejvíc osobností, ale snažila jsem se toho co nejvíc ochutnat. A abyste zbytečně nestrádali a nebyli pak zbytečně moc hubení, předkládám vám některé ohromně dobré zahraniční recepty na lahůdky, které jsem si za hranicemi naší země (a leckdy i svých snů) mohla dopřát!

A mám pro vás – pochopitelně v duchu téhle knížky – jednu důležitou cestovatelskou radu:

**VYKAŠLI SE NA HUMNA,
JEĎ DO SVĚTA NA HUMRA!**

Vaše

Helena Dvořáková

Laponsko

Neptej se nikdy, kolik mám sobů!

Na mezinárodním festivalu filmových škol jsem se asi před dvaceti lety setkala s Kaiem. Okamžitě jsem se do něj zamilovala. Jmenoval se jako chlapec z pohádky *O ledové královně* a romanticky vyprávěl o zemi jezer, sněhu a lesů. Pak mi (ta láska byla napůl úspěšná) poslal z té země pohled. Kaiova angličtina byla stejně chatrná jako moje. Kai tehdy napsal: Jsem v Laponsku a je tady hodně yellow animals (žlutých zvířat). Ta žlutá zvířata byli sobi.

Den první:

POLÁRNÍ KRUH JE BLÍZKO

Inženýr Luděk Louda, který už spoustu let „žije“ turistickým ruchem, bydlí v Praze. Má spojení na Finské turistické centrum a spolu s ředitelem tamního marketingu Jyrkim Oksanem se rozhodl, že už je čas, aby se Čechům nabaženým Itálií, Španělskem, Mallorcou a Jadranem ukázal jiný směr. Ten směr vedl na sever a mířil k polárnímu kruhu.

Putovat začalo pár novinářů, ing. Louda a dva fotografové. Putovat se začalo Finnairem – letadlem jedné z nejpohodlnějších a nejbezpečnějších leteckých společností. Na každém letu je nejdůležitější, aby se vyrovnal počet startů počtu přistání. Tenhle problém jsme zvládli dokonale. Trochu údivu vzbudily finské letušky. Nebyly to manekýnky, u kterých máte pocit, že by si v krizové situaci začaly pilovat nehty, letušky byly elegantní ženy středního věku, které působily mateřsky a které měly široké slovanské tváře. Přesedali jsme v Helsinkách. Tady nás čekala jedna žena z finské turistické agentury. Vypadala nenápadně, na obličeji neměla ani stopu po líčidle. Poměrů znalý Luděk Louda všechny přítomné novinářky upozornil, že Finky se nikdy nemají podceňovat. Co se týče navazování milostných vztahů, jsou prý velmi, vel-

mi nebezpečné... Navzdory tomu jsme bezpečně dorazili na prohlídku hotelu *Cumulus* (ve Finsku je jich několik desítek a mají smlouvu s Finnairem) a mohli jsme se tu do sytosti vynadávat na apartmá, které několik minut po naší návštěvě použil estonský prezident.

Hotel působil rezervovaně a bylo v něm prázdko. Ceny ve Finsku jsou nejen pro Čecha poměrně vysoké, kapacita hotelu je využita většinou z pouhých pětadvaceti procent.

Další zastávka byla v Rovaniemi – bráně Laponska. Na letišti nás uvítaly dvě ženy. Nedaly se podceňovat už na první pohled. Byly krev a mléko, měly tlusté svetry, na nich připnuté chlupaté psí hlavičky, na nohou vlněné podkolenky, pumpky a na hlavě klobouky s laponskými šerpami. Obě ženy se tajuplně smály a unášely nás do temnot ulic, skleněné tuby Arktického muzea, které je částečně umístěno pod zemí, a zářily jako polární hvězdy.

V Arktickém muzeu pod stropem plují papíroví racci a život Laponců je tu zdokumentován nejen fotografiemi, listinami, ale i věrnými figurínami. Když jsem si na toaletě zapomněla kabelku se všemi penězi, ještě za hodinu tam byla...

Mikrobusem (hned po naší návštěvě v něm jezdil finský prezident!) jsme dorazili na nejvyšší kopec města. Je na něm sjezdovka, na sjezdovce *Sky hotel* a pod sjezdovkou město. Nevrhá záři neonů, svítí zvláště čistě, jako by i v osvětlení byl cítit charakter laponské země, rozhled, prostor a řád.

Na větrnou tmavou terasu přišla mladinká blondýnka a vousatý muž, oba byli v laponském kroji a oba vypadali, jako kdyby se ztratili z pohádky *O Sněhurce a sedmi trpasličích*. Nesli lucerničky, sklenky s likérem, kávou a smetanou a potřásali po laponském zvyku jak pažemi, tak hlavou...

Všichni jsme se pak oblékli do tlustých červených kombinéz, na nohy jsme dostali obrovské boty a vyrazili jsme. Kam? Na laponské BLINI SAFARI. Asi deset minut jsme klopýtali po kamenech a pak jsme skončili v „iglu“. Nebylo ze sněhu, byl to stan z plátna s otvorem nahoře. Tady

jsme seděli na kládách, dívali se do živého ohně, poslouchali legendy o Laponsku a jeho lidech a dostali jsme diplom o překročení polárního kruhu. Jedli jsme jako nezavření červený kaviár, kysanou smetanu a slané lívance (bliny). Pili jsme vodku. Měli jsme ten úchvatný pocit objevitelů, kteří se dotkli neskutečna a kteří právě prožívají jedinečnost. Taký jsme pochopili, co je nádherné téma pro večery, které mohou spojovat národy. Alkohol. Vodka. Panuje tady totiž poloviční prohibice. Alkohol se prodává jen ve speciálních prodejnách ve speciální dny a je pořádně drahý. Když proto alkohol pijete, vychutnávejte vzácnost chvíle... Vodka z dřevěných pohárků chutná báječně. A když si pak v elegantním hotelu *Laponia* dáte jako šláftruňk silný koňak, v silném nočním vzduchu se báječně spí...

Den druhý:

SANTA CLAUS MÁ POČÍTAČ

Vesnice se Santa Clausem leží přesně na polárním kruhu. Ve vesnici je dřevěný dům s turistickým centrem, obchody se suvenýry, restaurace a úřadovna Santa Clause. Santa Claus tu má houpací křeslo, přihrádku na dopisy, obrovský psací stůl, nazdobený stromeček, zabalené dárky a počítač.

Na stole leží hromady dopisů a nejvíc jich je z Polska.

Santa Claus je vysoký muž, který svůj „job“ bere neobyčejně vážně. Ve svém křesle se nechává ochotně fotografovat (jen ne bleskem – brzy by přišel o oči), pózuje před kamerami, poskytuje interview a poněkud monotónně všem opakuje, že jeho největší radostí je radost šťastných dětí. Až nám tím lezl na nervy... Později, když jsme situaci přehodnotili, jsme dospěli k závěru, že by bylo od Santa Clause nedůstojné, aby odpovídal jinak! Seděli jsme taky na saních Santa Clause, stáli jsme přímo na čáře polárního kruhu a žasli jsme nad množstvím korespondence, které musí Santa Claus (má na to lidi) zvládnout. Víra v hodného dědečka přetrvává staletí a Finové víru intenzivně a s láskou sytí.